

# **KOMUNIKAT ZARZĄDU POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA Nr 11 (62) Listopad 2017 roku**

## **KOMUNIKAT ZARZĄDU**

### **POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA**

**Nr 11 (62)**

**Listopad 2017 roku**

## **PARAMETRYZACJA**

Zarząd informuje, że wyniku parametryzacji Instytut występując po raz pierwszy, uzyskał kategorię naukową. Uznajemy ten wynik za duże osiągnięcie Instytutu, ponieważ dzięki temu Instytut uzyskał status jednostki naukowej. Z MNiSW otrzymamy wskazówki, co należy uczynić, by uzyskać wyższą kategorię. Będziemy zresztą odwoływać się od decyzji, wskazując na różnorodną działalność badawczą, obejmującą projekty finansowane przez NPRH, inne programy MNiSW, projekty i publikacje dofinansowywane przez MKiDN, a także międzynarodowe.

Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata jako jedyna placówka niepaństwowa w zakresie nauk historycznych przeszedł przez proces parametryzacji i uzyskał kategorię „C” :

Wśród państwowych resortowych instytucji humanistycznych i muzeów uzyskały

kategorię „B”:

Instytut Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie (podległy MSZ), Muzeum Narodowe w Krakowie, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie (podległy MKiDN).

kategorię „C” :

Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie.

Wydziały uniwersytetów, w skład których wchodziły instytuty i katedry historii sztuki lub pokrewne oraz placówki PAN uzyskały następujące kategorie:

kategorię A+ :

Instytut Sztuki PAN, Uniwersytet Mikołaja Kopernika; Wydział Nauk Historycznych,

Uniwersytet Mikołaja Kopernika; Wydział Sztuk Pięknych, Uniwersytet Warszawski; Wydział "Artes Liberales"

kategorię A :

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie; Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie; Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, Instytut Sławiastyki Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Gdański; Wydział Historyczny, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Wydział Historyczny, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; Wydział Historyczny, Uniwersytet Łódzki; Wydział Filozoficzno-Historyczny, Uniwersytet Warszawski; Wydział Historyczny, Uniwersytet Warszawski; Wydział Orientalistyczny

kategorię „B”:

Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie; Wydział Wiedzy o Teatrze, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych Polskiej Akademii Nauk, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie; Wydział Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu; Wydział Edukacji Artystycznej, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; Wydział Nauk Historycznych i Społecznych, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie; Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego, Uniwersytet Warszawski; Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW im. prof. Kazimierza Michałowskiego, Uniwersytet Wrocławski; Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych

kategorię „C”:

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku; Międzywydziałowy Instytut Nauk o Sztuce, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie; Wydział Zarządzania Kulturą Wizualną

---

**VII Konferencja Sztuki Nowoczesnej w Toruniu**

**FORMIŚCI - BUNT/ZDRÓJ - JUNG IDYSZ.**

**W STULECIE POLSKIEJ AWANGARDY**

Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu”,

Wały Generała Władysława Sikorskiego 13, Toruń

7 – 9 listopada 2017

**Wtorek, 7 listopada 2017**

**15.00 - 15.20** Prof. Jerzy Malinowski (UMK; PISnŚŚ), *U genezy polskiej awangardy* – otwarcie konferencji

**15.20 - 15.40** Dr hab. Diana Oboleńska (UGd), dr Zofia Krasnopolska-Wesner (PISnŚŚ; ASP Gd), *Twórczość Stanisława Stückgolda*

**15.40 - 16.00** Prof. Józef Tarnowski (UGd), *Ideowa geneza zwrotu antynaturalistycznego w polskiej estetyce malarstwa*

**16.00 - 16.20** Weronika Szulik (UW), *Od 'całkowitego anarchizmu' do 'roztańczonej katedry' – „Wesele hrabiego Orgaza” Romana Jaworskiego*

**16.20 - 16.40** Dyskusja

**16.40 - 17.00** Przerwa kawowa

-

**17.00** Wizyta w Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu”

### **Środa, 8 listopada 2017**

-

**9.00 - 9.20** Prof. Tomasz Gryglewicz (UJ), *Formizm a tendencje wczesno-awangardowe w sztuce Europy Środkowej. Zarys problematyki.*

**9.20 - 9.40** Dr hab. Kinga Kaśkiewicz (UMK), *Leon Chwistek i wielość rzeczywistości*

**9.40 - 10.00** Dr hab. Radosław Sioma (UMK), *Czy istniał formizm poetycki?*

**10.00 - 10.20** Monika Chudzikowska (MT), *Formiści w przestrzeni teatru. Twórczość scenograficzna braci Pronaszków (1914-1926)*

**10.20 - 10.40** Dr Małgorzata Geron (UMK; PISnŚŚ), *„Program cudów!” formistyczne przedstawienie „Kokaina”.*

**10.40 - 11.00** Dr Katarzyna Kulpińska (UMK; PISnŚŚ) *Grafika malarza? Poszukiwania Wacława Wąsowicza w grafice warsztatowej.*

**11.00 - 11.20** Dyskusja

**11.20 - 11.40** Przerwa na kawę

**11.40 - 12.00** Dr Diana Wasilewska (UP, Kraków), *Na 'wieczorze obłąkańców'. Sztuka formistów w zwierciadle krytyki dwudziestolecia międzywojennego*

**12.00 - 12.20** Agnieszka Salamon-Radecka (MNP), *Jerzego Hulewicza kłopoty z formizmem. Przyczynek do burzliwej historii kontaktów poznańskich ekspresjonistów z krakowskimi formistami*

**12.20 - 12.40** Dr hab. Rafał Moczko (UMK), *„Szepty” Olwida (Witolda Hulewicza) jako głos w sprawie I wojny światowej*

**12.40 - 13.00** Prof. Eleonora Jedlińska (UŁ; PISnSS), *Marek Szwarec: Jung Idysz i Bunt*

**13.00 - 13.20** Izabela Powalska (PISnSS), *Wokół „Tańczącego Ognia”. Kobiety-artystki w grupie Jung Idysz*

**13.20 - 14.00** Dyskusja

-

**14.00 - 16.00** Przerwa obiadowa

**16.00 - 16.20** Prof. Swietłana Czerwonna (UMK; PISnSS), *„Błękitny Jeździec” i echo jego tryumfalnego marszu w narodowych szkołach artystycznych Europy Wschodniej*

**16.20 - 16.40** Kajetan Giziński (UMK. MOB), *Sofia Dusza Świata w twórczości Wasilija Kandinskiego*

**16.40 - 17.00** Tomasz Dziewicki (UW), *Der Blaue Reiter: totemizm i awangarda*

**17.00 - 17.20** Dr Małgorzata Stolarska-Fronia (CBH PAN, Berlin; PISnSS), *‘Rewolucyjna młodzież Wschodu’ i berlińscy patetycy. Związki pomiędzy ideologią grupy Jung Idysz a grupą Die Pathetiker.*

**17.20 - 17.40** Prof. Lubow Żwanko (Uniwersytet Gospodarki Miejskiej, Charków), *Bolesław Jarosław Cybis – wczesny okres życia i twórczości (1895 - 1923)*

**17.40 - 18.00** Dyskusja

-

**20.00** Spotkanie towarzyskie

## **Czwartek, 9 listopada 2017**

**9.00 - 9.20** Dr Renata Piątkowska (MHŻP; PISnSS), *Po awangardzie. Jak żydowska awangarda początku lat 20. XX wieku współtworzyła żydowskie imaginariusz wizualny w II Rzeczypospolitej*

**9.20 - 9.40** Jakub Maciejewski (UMK), *Od piktorializmu do fotografii nowoczesnej*

**9.40 - 10.00** Dr Przemysław Strożek (IS PAN), *Sport i sztuka w kręgu krakowskich formistów, futurystów i „Zwrotnicy” (1919-1923)*

**10.00 - 10.20** Bartosz Buczyński (UMK), *Wczesna twórczość Henryka Stażewskiego. Analiza i dynamika przemian na podstawie nowo odkrytej kompozycji malarskiej z początku lat 20.*

**10.20 - 10.40** Dr Anna Manicka (MNW), *Podzwonne dla awangardy*

**10.40 - 11.00** Dyskusja

**11.00 - 11.20** Przerwa kawowa

**11.20 - 11.40** Anna Budzałek (MNK), *Na ratunek ostatniej polskiej przedwojennej awangardzie. Leon Chwistek i I Grupa Krakowska*

**11.40 - 12.00** Dr Agnieszka Kuczyńska, (UMCS; PISnŚŚ), *Geografia surrealizmu w Polsce. Inne źródła*

**12.00 - 12.20** Dr Agnieszka Kluczevska (PISnŚŚ), *Jakie jest u nas na ogół zainteresowanie się dziełami sztuki?" Kilka uwag o kolekcjonerstwie i handlu sztuką awangardową w Polsce w dwudziestoleciu międzywojennym.*

**12.20 - 12.40** Dr hab. Tomasz Feliks de Rosset (UMK), *Kolekcja sztuki awangardowej.*

**12.40** Dyskusja i zakończenie konferencji

---

III naukowe spotkanie poświęcone polskim badaniom sztuki naskalnej

SZTUKA NASKALNA: DZIEDZICTWO PRZESZŁOŚCI

Instytut Archeologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 23-24 listopada 2017

„**Sztuka Naskalna: Dziedzictwo Przeszłości**” będzie trzecim naukowym spotkaniem poświęconym polskim badaniom sztuki naskalnej, których cykl został zapoczątkowany w Poznaniu (2012 i 2105 r.) w ramach współpracy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Muzeum Archeologicznego. Tym razem gospodarzem dyskusji będzie Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata jest instytucją partnerską.

[INFORMACJA =>](#)

---

KONFERENCJA:

Henryk Siemiradzki jakiego nie znamy

Kraków, **12-13 kwietnia 2018 r**

Muzeum Narodowe w Krakowie i Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata w ramach realizacji projektu "Korpus dzieł Malarskich Henryka Siemiradzkiego", finansowanego przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki zapraszają do wzięcia udziału w międzynarodowej konferencji naukowej: *Henryk Siemiradzki jakiego nie znamy*.

Konferencja odbędzie się w Muzeum Narodowym w Krakowie w dniach **12-13 kwietnia 2018 r.** Obrady w języku angielskim będą podzielone na dwa panele: tematów z zakresu historii sztuki i technologiczny. W pierwszej części mamy nadzieję poznać nieznane dotąd aspekty życia i twórczości Henryka Siemiradzkiego. Do panelu związanego z kwestiami technologicznymi zapraszamy do zaprezentowania wyników badań wszystkich zajmujących się analizą sposobu pracy, technologii, techniki wykonania i materiałów stosowanych przez Henryka Siemiradzkiego. Celem tej części konferencji jest spotkanie i po raz pierwszy podzielenie się efektami dociekań badaczy analizujących różne aspekty szeroko pojętego warsztatu sławnego artysty, autora *Pochodni Nerona*.

Referaty i postery mogą dotyczyć badań prowadzonych zarówno przez konserwatorów i historyków sztuki, jak i chemików, fizyków oraz naukowców innych specjalności zgłębiających życie, twórczość oraz warsztat malarski artysty.

Prosimy o przesłanie **abstraktu wystąpienia w języku angielskim do 8 stycznia 2018 r. na adres: [siemiradzki@mnk.pl](mailto:siemiradzki@mnk.pl)**. Abstrakt nie powinien przekraczać 1500 znaków ze spacjami. Organizatorzy nie przewidują opłaty konferencyjnej, dojazd i zakwaterowanie we własnym zakresie.

**Organizatorzy:**

Dominika Sarkowicz ([dkzukiennice@mnk.pl](mailto:dkzukiennice@mnk.pl))

Marzena Sieklucka ([dkzukiennice@mnk.pl](mailto:dkzukiennice@mnk.pl))

Dr Kamilla Twardowska ([ktwardowska@mnk.pl](mailto:ktwardowska@mnk.pl))

---

10th Annual Conference

CHINESE ART OUTSIDE THE ART SPACE

W dniach 12-13 października 2017 odbyła się na Birmingham City University międzynarodowa konferencja „Chinese Art Outside The Art Space”, zorganizowana przez [Centre For Chinese Visual Art](#). Jej pomysłodawcą był prof. Jiang Jiehong, kierownik tego centrum, które w tym roku świętowało 10-lecie swojego istnienia. Celem konferencji była prezentacja badań nad współczesną sztuką chińską tworzoną i/lub prezentowaną poza głównym środowiskiem artystycznym. „Historycznie, w Chinach, „sztuka poza przestrzenią sztuki” może być rozumiana zarówno w kulturalnym, jak i politycznym odniesieniu” – tłumaczono w zaproszeniu na to wydarzenie naukowe. Szczególnie interesujące jest pierwszy kontekst mając na uwadze chińską tradycję kulturową odmienną od Zachodniej, w której brak publicznych wystaw, a sztuką delectowano się podczas zamkniętych, raczej prywatnych yaj, czyli eleganckich zgromadzeń.

Konferencję otwierało kluczowe wystąpienie Karen Smith, brytyjskiej krytyczki sztuki, która od 1997

roku specjalizuje się w chińskiej sztuce współczesnej. Badaczka zaprezentowała swoje spostrzeżenia obrazujące jak i dlaczego zmieniały w miejscach prezentacji sztuki w Chinach od lat 90 XX wieku do dziś. W drugim dniu konferencji swoje badania w tym samym zakresie zaprezentowała również jako gość specjalny Paulina J. Yao, chińska kuratorka, obecnie pracująca dla M+ w Hongkongu. Duża grupa zaprezentowanych referatów skupiała się na omówieniach przykładów „sztuki zaangażowanej” – projektów, w których realizacje włączane były osoby nie związane ze środowiskiem artystycznym, na przykład mieszkańcy wsi Bishan czy Yangdeng. Kilka uczestników omówiło inicjatywy wykorzystujące sztukę do pogłębienia identyfikacji społecznej i kulturowej (m.in. kultura robotników imigrantów z miejscowości Pi lub wietnamskich uchodźców z obozu w Hongkongu). Tematem rozważań były również alternatywne sposoby i przestrzenie prezentacji sztuki, w tym mini wystawy aranżowane pomiędzy handlowymi stoiskami na ulicach Szanghaju i Pekinu, ale też prace wykorzystujące platformy social media oraz inną przestrzeń wirtualną. Konferencję zamykał wykład prof. Scotta Lasha, który w ujęciu socjologicznym, analizował różnice pomiędzy Zachodnim i Wschodnim pojmowaniem przestrzeni w sztuce. To spotkanie badaczy z Chin, Europy i Stanów Zjednoczonych było owocnym przyczynkiem do badań nad współczesną sztuką chińską, nie zawsze powstającą bądź prezentowaną w tradycyjnych przestrzeniach wystawienniczych.

Dr Magdalena Furmanik-Kowalska

---

## NAPOLI, MUSEO E REAL BOSCO DI CAPODIMONTE IN UN CONTESTO MONDIALE

W dniach 12-14 października 2017 r. odbyła się w Neapolu konferencja poświęcona historii oraz kolekcjom przechowywanym w Museo di Capodimonte (Neapol), będącej jedną z najważniejszych rezydencji wybudowanych z inicjatywy króla i królowej Neapolu: Karola III Burbona i Marii Amalii Wettyn.

Celem tej interdyscyplinarnej konferencji było wykazanie związków poszczególnych eksponatów, bądź elementów architektonicznych i założeń parkowych z międzynarodowym charakterem portowego miasta, skupiającego w sobie od zamierzchłych czasów przedstawicieli różnych narodowości i kultur.

W ciągu trzech dni wykłady odbywały się zarówno na terenie parku i zabudowań gospodarczych, jak i w poszczególnych galeriach sztuki (średniowiecznej, nowożytnej i współczesnej) oraz w imponujących salach pałacowych. Dzięki nim można było poznać historię powstania tego „myśliwskiego” w pierwotnej swej funkcji pałacu, który z czasem – dzięki zamięłowaniom królewskiej pary – przekształcił się w siedzibę jednej z największych kolekcji sztuki w Europie.

W trakcie spacerów wyspecjalizowani ogrodnicy tłumaczyli dawne techniki zalesiania i zasiedlania dzikimi zwierzętami terenów zielonych, a historycy sztuki omawiali dzieje budowy pałacu, który do dziś mieści słynną Galerię Farnese. Część sesji poświęcono mało znanej Galerii Sztuki Współczesnej mieszczącej się w pałacu.

Konferencja została zorganizowana we współpracy z Edith O'Donnell Institute of Art History (Dallas) oraz Université Paris-Sorbonne. Oficjalnymi językami konferencji był włoski i angielski.

PISnSS reprezentowała dr Agnieszka Pudlis, przedstawiając wyniki swoich wieloletnich prac dotyczących badań nad gustem kolekcjonerskim i historią kolekcji porcelany dalekowschodniej na europejskich dworach, ze szczególnym podkreśleniem emanacji tego gustu w postaci *Salottino di Porcellane* – jednego z najsłynniejszych wnętrz Regia di Capodimonte. Przygotowuje ona monografię poświęconą postaci mało znanej w Polsce córki Augusta III, królowny Marii Amalii, królowej Neapolu i Hiszpanii.

Dr Agnieszka Pudlis

---

## POP-REALITY: JAPAN THROUGH THE EYES OF JAPANESE,

### JAPAN THROUGH THE EYES OF THE WORLD

W dniach 16-17 października 2017 roku w Uniwersytecie Jagiellońskim odbyła się międzynarodowa konferencja Pop-reality: Japan through the eyes of Japanese, Japan through the eyes of the world. Konferencja poświęcona japońskiej popkulturze została zorganizowana z inicjatywy pracowników Sekcji Polityki, Kultury i Języka Japonii Instytutu Bliskiego i Dalekiego Wschodu UJ i odbyła się pod patronatem Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Ambasady Japonii w Polsce. Głównymi jej partnerami były Kobe University oraz Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele zagranicznych i polskich ośrodków akademickich poruszając w swoich wystąpieniach tematykę dotyczącą związków popkultury ze sztuką, literaturą, teatrem oraz jej znaczenia we współczesnym społeczeństwie japońskim. Wykład wprowadzający wygłosił Prof. Chida Hiroyuki (Tokyo Gakugei University) przedstawiając ewolucję japońskich filmów *anime* po 1990 roku jak również proces zatarcia granic między kulturą wysoką (high culture) i popkulturą. Konferencję zakończyły warsztaty dla studentów Prof. Jaqueline Berndt (Stockholm University) poświęcone badaniom popkultury z perspektywy studiów japonistycznych.

Dr Ewa Kamińska

---

## ŻYCIE ARTYSTYCZNE PROWINCJI ŚRODKOWOEUROPEJSKIEJ

### W DRUGIEJ POŁOWIE XIX I POCZĄTKACH XX WIEKU:

#### PRZEMIANY, FORMY I FUNKCJE



W dniach 19-20 października w Kaliszu odbyła się międzynarodowa konferencja „Życie artystyczne prowincji środkowoeuropejskiej w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku: przemiany, formy i funkcje”, zorganizowana przez Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Kaliszu oraz Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W Komitecie naukowym konferencji zasiadał prezes Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata prof. Jerzy Malinowski, który był również moderatorem jednej z sekcji obrad. Wydarzenie to objął patronatem Prezydent miasta Kalisza Grzegorz Sapiński. Spotkanie poświęcone było analizie procesów zachodzącym w drugiej połowie XIX stulecia, których efektem było stopniowe rozbudzenie działalności kulturalnej poza głównymi ośrodkami życia artystycznego. Do często przywoływanych zagadnień należały: rola twórców w środowiskach lokalnych, działalność animatorów życia artystycznego i stowarzyszeń kultywujących różne formy uczestnictwa w kulturze, ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego, wpływ mediów na dystrybucję informacji o sztuce poza głównymi centrami artystycznymi oraz organizacja wystaw i rozwój rynku sztuki w ośrodkach peryferyjnych. Obrady zapoczątkował wykład prof. Lechosława Lameńskiego z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego pod tytułem „O przejawach polskiego życia artystycznego w drugiej połowie XIX i pierwszych latach XX wieku w kontekście europejskiej rzeczywistości”. Dalsza część konferencji podzielona była na sekcje tematyczne: „Życie artystyczne na ziemiach polskich około 1900 roku: problemy badawcze”, „Życie artystyczne w Europie Środkowej około 1900 roku: problemy badawcze”, „Kalisz jako środkowoeuropejskie studium przypadku”, „Instytucje życia artystycznego i media recepcji”, „Środowiska – artyści – mecenas – animatorzy”. W sumie przedstawionych zostało 25 referatów wygłoszonych przez badaczy reprezentujących zarówno polskie, jak i zagraniczne ośrodki naukowe. Referat zatytułowany „Dla artysty miejsce dosyć niedogodne... Życie artystyczne w Żytomierzu w połowie XIX wieku w świetle prasy polskiej” wygłosiła również członkini Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata dr Agnieszka Świątosławska. Po południu pierwszego dnia obrad dla uczestników konferencji zorganizowany został spacer po zabytkach Kalisza. W ramach wydarzeń towarzyszących odbyło się również oprowadzanie po wystawie prac profesorów i wykładowców Edukacji Artystycznej w Zakresie Sztuk Plastycznych, związanej z obchodami trzydziestolecia istnienia tego kierunku na Uniwersytecie Adama Mickiewicza. Po ekspozycji, mającej miejsce w Centrum Rysunku i Grafiki im. Tadeusza Kulisiewicza, oddziale Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej, oprowadził prodziekan ds. rozwoju artystycznego WPA UAM, dr hab. prof. UAM Maciej Guźniczak.

Dr Agnieszka Świątosławska

---

## I ogólnopolska konferencja badawcza

### NIEPEŁNOSPRAWNI i SZTUKA

W sali lustrzanej Muzeum Miasta Łodzi przy ul. Ogrodowej 15 w dniach od 26 do 26 października 2017 obradowała I ogólnopolska konferencja badawcza pt. NIEPEŁNOSPRAWNI i SZTUKA.

Głównym organizatorem wydarzenia była Katedra Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego we współpracy z Katedrą Filologii Hiszpańskiej UŁ oraz Muzeum Miasta Łodzi. Do instytucji wspierających przedsięwzięcie należą Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, Fundacja Szansa dla Niewidomych oraz Fundacja Kolorowy Świat. Konferencji towarzyszyła wystawa fotografii zatytułowana „Jedno z #17milionów marzeń...” prezentująca aspiracje i dążenia dzieci dotkniętych MPD.

Zasadniczym celem konferencji była refleksja nad stanem wiedzy oraz dorobkiem praktycznym dotyczącym koncepcji i problemów związanych z udostępnianiem sztuk wizualnych (zarówno tradycyjnych, jak i dzieł współczesnych) w sposób dostosowany do percepcji osób z różnymi dysfunkcjami m.in. wzrokowymi, intelektualnymi, ruchowymi, jak i słuchowymi oraz spektrum autyzmu.

Sesję plenarną prowadzoną przez inicjatorkę spotkania prof. dr hab. Anetę Pawłowską, poświęcono prezentacji badań nad audiodeskrypcją dzieł sztuki. Audiodeskrypcja (AD od ang. audio description) oznacza werbalny przekaz treści wizualnych, w tym obrazów, umożliwiający osobom niewidomym i słabowidzącym zrozumienie i korzystanie z informacji, które nie są dla nich dostępne w wyniku percepcji wzrokowej. Ta stosunkowo nowa dziedzina, która obecnie jest ważną dziedziną praktyki użytkowej muzealnictwa, metodą prób i błędów dostosowującą środki wyrazu do możliwości percepcyjnych respondentów po raz pierwszy znalazła się w obszarze zainteresowania i dyskusji środowisk akademickich. Było to dominujące zagadnienie konferencji, któremu wystąpienia poświęcili referenci I panelu: Iwona Mazur (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Agnieszka Chmiel (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) i Elisa Perego (Università degli studi di Trieste Projekt – referat pt. ADLAB PRO wystąpieniu Audiodeskrypcja: Laboratorium Rozwoju Nowego Profilu Zawodowego dotyczący to trzyletniego (2016-2019) projektu badawczego finansowanego przez Unię Europejską w ramach programu Erasmus +. W projekcie koordynowanym przez Uniwersytet w Trieście z udziałem ośmiu partnerów z siedmiu krajów europejskich podjęto się opracowania programu nauczania audiodeskrypcji (AD) w formie modułowych materiałów dydaktycznych oraz stworzenia profilu zawodowego audiodeskryptora; Aneta Pawłowska (Uniwersytet Łódzki) i Adam Drozdowski (Uniwersytet Łódzki), którzy w referacie *Audiodeskrypcja – przedmiot akademicki czy praktyka muzealna* zaprezentowali osiągnięcia związane z dydaktyką audio deskrypcji wśród studentów Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego oraz Izabela Mrochen (Uniwersytet Śląski w Katowicach) ujmująca w wystąpieniu zatytułowanym *„Rozmowa” ze sztuką w cyberprzestrzeni – dostępność i użyteczność zgodnie z zasadami WCAG 2.0* dedykowanym wzorcowym praktykom w dziedzinie standardów dostępności do Internetu dla osób z niepełnosprawnościami, zawartym w dokumencie *„Wytyczne dla dostępności treści internetowych 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines WCAG 2.0)”* stworzonym przez Web Accessibility Initiative (WAI) Konsorcjum W3C. W kolejnych trzech panelach do zagadnienia audio deskrypcji nawiązywały referaty: *Audiodeskrypcja nie jest ekfrazą* Marty Przasnek (Uniwersytet Warszawski); *Tam gdzie wzrok nie sięga. Działalność edukacyjna Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie dla osób z niepełnosprawnościami wzroku*; Katarzyny Kończal (Muzeum Pałac Herbsta o. Muzeum Sztuki w Łodzi) *Podszeptami o sztuce* oraz Agnieszki Palion - Musioł (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej) – *Audiodeskrypcja dzieł plastycznych na przykładzie wirtualnej wersji Muzeum Julio Romero de Torres. Analiza porównawcza standardów hiszpańskich oraz polskich* oraz Anny Wendorff (Uniwersytet Łódzki) *między audiodeskrypcją a przewodnikiem „łatwym do czytania”* a także Julii Sowińskiej-Heim (Uniwersytet Łódzki) *Percepcja dziedzictwa architektonicznego poprzez doświadczenie haptyczne*.

Drugim istotnym tematem konferencji okazał się odbiór sztuki w środowisku jej niesłyszących odbiorców (czy może raczej należałoby społeczności Głuchych, bowiem jest to niepowtarzalna

koherentna grupa kulturowa funkcjonująca w Polsce i na świecie). Tej tematyce poświęcone były referaty: *Wykluczenie kulturalne osób Głuchych i słabosłyszących w świecie kultury i muzeów* autorstwa Agnieszki Kołodziejczak (Galeria MEOK) Anny Lewandowskiej (Uniwersytet Gdański) – *Nieznane oblicza kultury Głuchych – sztuka* oraz Lucyny Kościelniak (Uniwersytet Wrocławski) – *Oferta dostępna dla Głuchych = oferta tworzona przez Głuchych*. Referaty zaprezentowały nie tylko ambiwalentne stanowisko Głuchych wobec aktualnych sposobów udostępniania im kultury i sztuki ale też projekty kulturowe angażujące ich środowisko np. zbieranie relacji Głuchych Świadków Historii we współpracy z Ośrodkiem Pamięć i Przyszłość, czy projekt „Tej ciszy chwila w Soplicowie” prowadzony w Muzeum Pana Tadeusza.

Ważną grupę zagadnień stanowiła też kwestia dostępności sztuki dla osób z niepełnosprawnością intelektualną *Integracja osób niepełnosprawnych, znaczenie sztuki w życiu i funkcjonowaniu w społeczeństwie*. Tę problematykę podjęli: Agnieszka Chęć-Małyszek (Politechnika Lubelska) *wystąpienie pt. Niepełnosprawni intelektualnie artyści o sztuce*; Daria Wielgus (Galeria ODLÓT) – *Praca i podopieczni Towarzystwa Przyjaciół „Domu na osiedlu”*; Edyta Nieduziak (Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Śląski w Katowicach) –

Osoby z niepełnosprawnością w muzeach teatralnych oraz Paulina Długosz (Muzeum Miasta Łodzi) *Muzeum chce Cię poznać – czyli czego możemy nauczyć się od osób niepełnosprawnych w muzeum*.

Łącznie podczas pierwszego dnia obrad prelegenci z 12 polskich ośrodków akademickich oraz 9 placówek muzealnych, galerii oraz Teatru Płockiego zaprezentowali 27 referatów.

drugi dzień konferencji poświęcony był warsztatom prowadzonym przez praktyków udostępniania. Podczas pięciu sesji warsztatowych uczestnicy pod okiem Izabeli Mrochen mogli zapoznać się z tajnikami sztuki w cyberprzestrzeni w zgodzie z zasadami zasady WCAG 2.0, poznać słownictwo związane ze sztuką stosowane w języku migowym (prowadząca Anna Lewandowska) stworzyć własny zapis emocji wynikłych w kontakcie ze sztuką abstrakcyjną stosując język migowy (Daniel Kotowski Galeria Zachęta) zastanowić się nad pytaniem jak opowiedzieć ciszę? (Agnieszka Kołodziejczak) a także mieli okazję wraz z kustosz Paulina Długosz obejrzeć jakie specjalistyczne pomoce dydaktyczne i udogodnienia dla osób z dysfunkcjami ruchowo-społecznymi zostały zastosowane w ekspozycji Muzeum Miasta Łodzi. Warto podkreślić, iż zarówno teoretyczna część konferencji jak i warsztaty cieszyły się b. dużym zainteresowaniem, co wskazuje na konieczność wymiana doświadczeń pomiędzy naukowcami z różnych ośrodków akademickich i praktykami zajmującymi się edukacją, kulturą i terapią osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Prof. Aneta Pawłowska

---

## WYSTAWA JOANNY STASIAK - WYMIARY PRZESTRZENI - PEJZAŻE NA

### JEDWABIU W SETOUCHI CITY MUSEUM OF ART W USHIMADO

Na przełomie września i października 2017 roku, prof. Joanna Stasiak i dr Magdalena Durda-Dmitruk z Instytutu Edukacji Artystycznej Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie realizowały projekt artystyczno-badawczy w Japonii (w prefekturze Okayama, a następnie w Tokio). W dniach 24.09-1.10.2017 w Setouchi City Museum of Art w Ushimado odbyła się wystawa prac na jedwabiu

Joanny Stasiak. Ekspozycja skomponowana została z szesnastu, przeważnie wielkoformatowych obrazów. Tematem prac był wyimaginowany pejzaż traktowany jako zapis refleksji nad losem człowieka, przemijaniem. W nasyconych barwą kompozycjach z zamkniętymi w oculusie kadrami, bądź rozległymi pejzażami z wiaduktami, zmultiplikowanymi arkadowaniami mostów czy skałami, utrwalone zostały zapamiętane widoki zarówno z rodzimych okolic autorki jak i te, z odległych podróży. Wystawa pokazywała nie tylko wiodące wątki twórczości Stasiak ale także to, że posługuje się jedwabiem w odmienny sposób niż wskazuje polska tradycja zapoczątkowana w latach 60. XX w. przez prof. Wojciecha Sadleya, kojarzona przede wszystkim ze spontanicznymi, ekspresyjnymi, bliskimi abstrakcji zapisami w duchu „malarstwa gestu”. Specjalnie impregnowana, usztywniana materia służy autorce do utrwalania rysunku, zestawiania plam o wyraźnych konturach, podobnie do tradycji dalekowschodniej, gdzie jedwab wykorzystywano do pisanie i rysowania.

Dla Joanny Stasiak malarstwo na jedwabiu stało się nowym warsztatowym wyzwaniem w 2010 roku, podczas podróży artystycznej do Indii. Artystka wcześniej znana była przede wszystkim z idyllicznych, naznaczonych wieloznaczną wymową pejzaży olejnych na płótnie.

Wystawie towarzyszył wykład *Polska tradycja malarstwa na jedwabiu* z multimedialną prezentacją przygotowany przez historyczkę sztuki, członkinię PISnSS, dr Magdalенę Durdę-Dmitruk. Osadził on twórczość Stasiak w szerszym kontekście - polskiej tradycji malarstwa na jedwabiu.

Celem projektu artystyczno-badawczego było zderzenie praktyki malarstwa na jedwabiu Joanny Stasiak z bliską jej tradycją uprawiania tego medium na Dalekim Wschodzie oraz przybliżenie japońskiej publiczności zarówno doświadczeń autorki jak i polskiego dziedzictwa związanego z malarstwem na jedwabiu.

Wystawa i wykład spotkały się z dużym zainteresowaniem. Zrealizowane zostały dzięki wsparciu i gościnności mieszkającego w prefekturze Okayama polskiego artysty Radka Predygiera i Polskiej Misji Artystyczno-Naukowej w Japonii.

Dr Magdalena Durda-Dmitruk

---

## THE HISTORY OF POLISH ART

**Zarząd** informuje, że powyższą publikację w języku chińskim, przygotowaną pod redakcją Jerzego Malinowskiego przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i Instytut Adama Mickiewicza, opublikowaną w Szanghaju, można nabyć na chińskim Amazonie:

<http://tiny.pl/gj5w4>

Cena w ChRL: 170,00 CNY = 92,82 PLN

---

## **Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata**

**Strona internetowa:** <http://www.world-art.pl>

### **Facebook**

#### **Oddział Warszawski**

<http://www.facebook.com/pages/Polski-Instytut-Studi%C3%B3w-nad-Sztuk%C4%85-%C5%9Awiata/504390379582972>

Dr Anna Rudek-Śmiechowska - administrator profilu ([rudekanna@gmail.com](mailto:rudekanna@gmail.com)).

#### **Oddział Krakowski**

<https://www.facebook.com/PolskiInstytutStudiowNadSztukaSwiataKrakow?ref=hl>

Aleksandra Görlich - administrator profilu ([krakow@world-art.pl](mailto:krakow@world-art.pl))

### **Składki**

Zarząd gorąco prosi i przypomina członkom **o płaceniu składek** za okres od rejestracji Instytutu, to znaczy od lipca 2011 roku (normalna składka – 10 zł; ulgowa dla doktorantów – 5 zł, dla emerytów i rencistów – również ulgowa 5 zł, wprowadzona uchwałą zarządu od października 2012 roku). Składki stanowią podstawowy fundusz, z którego możemy pokrywać koszty utrzymania lokalu Instytutu; czynsz za wynajem oraz rachunki za energię elektryczną i wodę to łącznie około 1000 zł miesięcznie.

### **Numer konta Instytutu w Credit Agricole Bank Polska:**

**24 1940 1076 3101 7420 0000 0000**

---

Lokal przy ul. Foksal 11 jest wykorzystywany na cele kulturalne przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata dzięki pomocy Miasta Stołecznego Warszawy – Dzielnicy Śródmieście.